

Оцінка поточного стану фінансового сектору учасниками опитування¹ незначно погіршилася, проте все ще задовільна. Респонденти вважають, що за останні пів року стан справ у фінсекторі став гіршим. Очікування на наступні шість місяців також переважно песимістичні – більшість опитаних змінили оцінку з позитивної на негативну порівняно з відповідями у листопаді 2019 року. На думку керівників фінустанов, рівень загального ризику в системі хоч і дещо посилювався, проте не перевищував оцінки низки попередніх опитувань. Стійкість сектору до значних негативних подій майже не змінилася – вона стала ледь нижчою за середню. Апетит фінансових установ до ризику послабився.

У травні 2020 року керівники банків та небанківських фінансових установ вчергове визначили головним джерелом ризику загальний рівень корупції, діяльність правоохоронних органів та судової системи в країні. Стрімко зросли ризики погіршення економічної активності та динаміки світових цін на сировинні товари, потрапивши в п'ятірку найвагоміших. Фактор шахрайства та кібернетичних загроз стабільно входить до п'яти найбільших джерел ризику протягом всіх раундів опитування, а фактор ризику можливості банкрутства та суттєвих фінансових труднощів фінансових установ посів у цьому переліку останню позицію.

Респонденти погіршили оцінки поточного стану фінсектору порівняно з попереднім опитуванням (листопад 2019 року). Проте зміна балансу відповідей² була незначною і він залишився позитивним (7%). Приблизно третина керівників усе ще оптимістично оцінює поточний стан справ у фінансовому секторі.

Попри позитивні оцінки поточного стану, більшість респондентів (60%) зауважили, що протягом останніх шести місяців стан фінансового сектору погіршився. Частка опитаних, які зазначили покращення стану справ, зменшилась вдвічі в порівнянні з опитуванням у листопаді 2019 року.

Помітно знизилась оцінка перспектив фінсектору на наступні пів року. Якщо в листопаді 2019 року тільки 4% респондентів очікували погіршення, то зараз – 71%.

Оцінки загального рівня ризику у фінансовому секторі залишаються негативними п'ять раундів опитування поспіль. Частка респондентів, які вважають загальний рівень ризику високим чи дуже високим, зросла з 23% до 37% у травні 2020 року.

Незважаючи на входження економіки в кризу, оцінка стійкості фінансового сектору до значних негативних подій майже не змінилася порівняно з попереднім опитуванням. 67% респондентів оцінювали її як середню, низькою та дуже низькою її вважали 22% опитаних проти 20% у листопаді 2019 року.

Корупція, діяльність правоохоронних органів та судової системи залишаються головним джерелом ризику для фінансового сектору п'яте опитування поспіль. 86% опитаних зазначили, що це фактор високого або дуже високого ризику. Стрімко збільшилися ризики сповільнення економічної активності та динаміки світових цін на сировинні товари. Якщо в листопаді 2019 року 23% та 39% вважали їх високими, то в травні 2020 року – 74% та 67% відповідно. Також до найбільш значущих п'яти джерел ризику потрапили шахрайство та кібернетичні загрози і політична та соціальна ситуація в країні.

Оцінка можливих ризиків найбільше зросла для факторів рівня економічної активності, а також динаміки припливу іноземного капіталу в Україну.

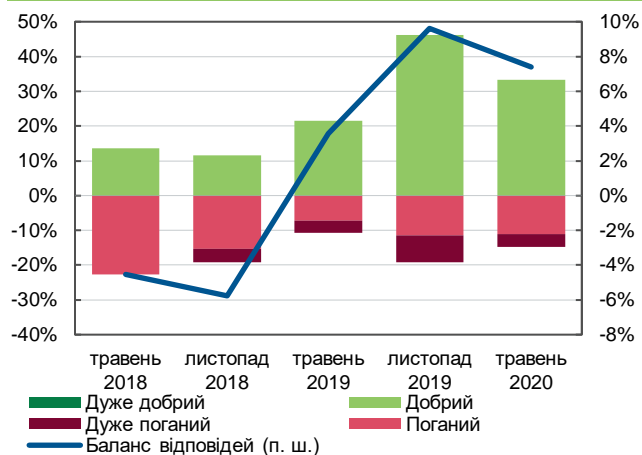
Найсуттєвіше зменшився ризик конкуренції на ринку фінансових послуг. Крім того, порівняно з минулим опитуванням втратили по чотири позиції фактори якості законодавства та податкової системи, стану захисту прав кредиторів та інвесторів. Вони входили до п'ятірки найвагоміших у попередньому раунді опитування. Попри в цілому вищу оцінку загроз фінансовій системі, ризик банкрутства, на думку опитаних, є наразі найменш вагомим.

Схильність фінустанов до ризику суттєво знизилася. Баланс відповідей змінився з позитивного на негативний. 42% топменеджерів зазначили зниження апетиту до ризику.

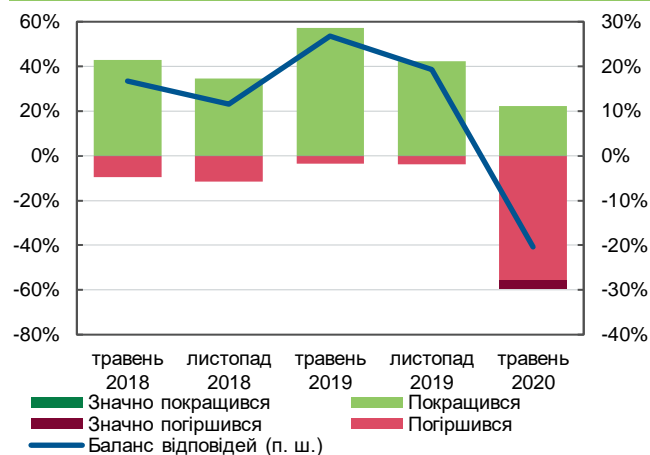
¹ Інформацію про Опитування наведено на стор. 5.

² Тут і далі баланси відповідей – це агреговані показники, розраховані як сума кількостей кожної відповіді на поставлене питання, зважених на вагові коефіцієнти від -1 до 1, наприклад, 1 для “значно покращився”, 0.5 для “покращився”, 0 для “не змінився” і так далі. Баланс відповідей може набувати значень у діапазоні $\pm 100\%$. Позитивний баланс відповідей свідчить про те, що в цілому респонденти оцінюють, що показник покращився або ризик знизився.

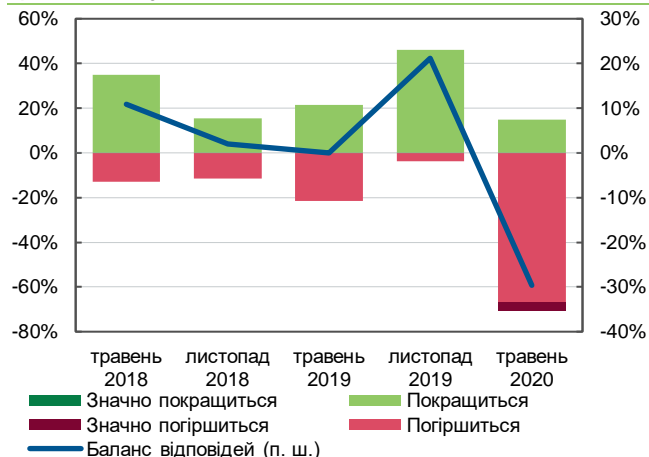
Графік 1. Поточна оцінка стану фінансового сектору України

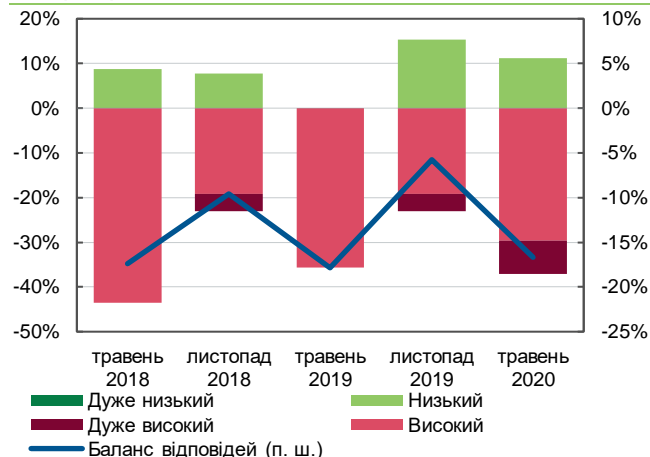
Графік 2. Оцінка зміни стану фінансового сектору України за останні 6 місяців

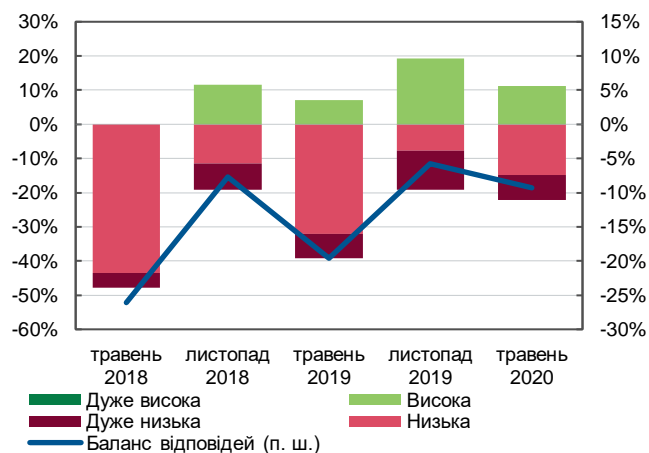
Графік 3. Очікування зміни стану фінансового сектору протягом наступних 6-ти місяців

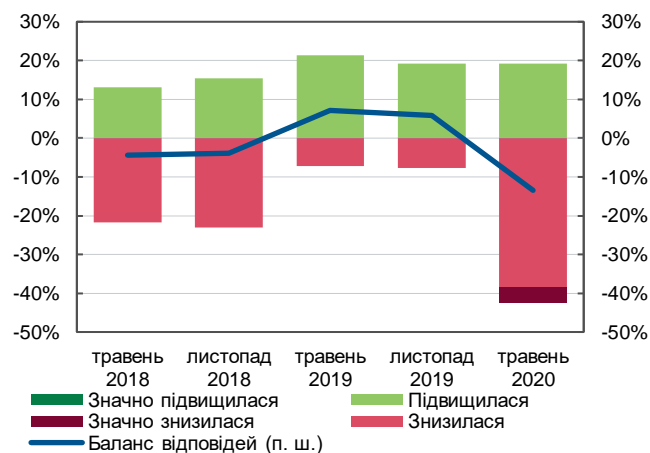
Графік 4. Оцінка загального рівня ризику у фінансовому секторі України

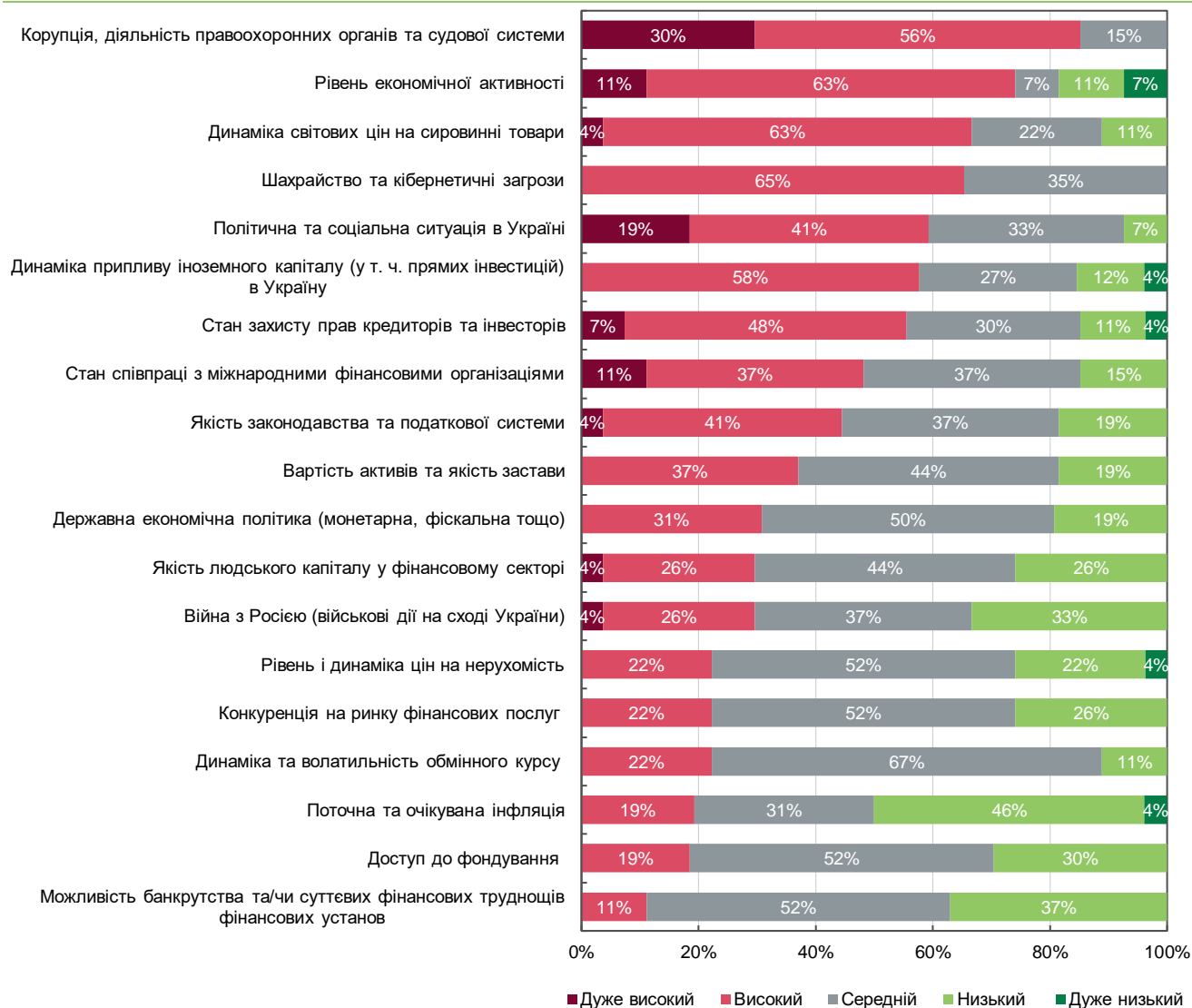
Графік 5. Оцінка стійкості фінансового сектору України до значних негативних подій

Графік 6. Оцінка зміни схильності до ризику установи респондента за останні 6 місяців

Графік 7. Рівень ризику у фінансовому секторі за окремими факторами в травні 2020 року

* Фактори на графіку упорядковані за сумарною часткою відповідей “дуже високий” та “високий”.

Таблиця 1. Ранги факторів ризику (за сумарною часткою відповідей “дуже високий” та “високий”)

Фактор ризику	Ранг, травень 2020	Ранг, листопад 2019	Зміна, +/-
Корупція, діяльність правоохоронних органів та судової системи	1	1	0
Рівень економічної активності	2	13	11
Динаміка світових цін на сировинні товари	3	7	4
Шахрайство та кібернетичні загрози	4	2	-2
Політична та соціальна ситуація в Україні	5	4	-1
Динаміка припливу іноземного капіталу (у т. ч. прямих інвестицій) в Україну	6	11	5
Стан захисту прав кредиторів та інвесторів	7	3	-4
Стан співпраці з міжнародними фінансовими організаціями	8	5	-3
Якість законодавства та податкової системи	9	5	-4
Вартість активів та якість застави	10	8	-2
Державна економічна політика (монетарна, фіскальна тощо)	11	13	2
Війна з Росією (військові дії на сході України)	12	8	-4
Якість людського капіталу у фінансовому секторі	12	11	-1
Динаміка та волатильність обмінного курсу	14	15	1
Конкуренція на ринку фінансових послуг	14	8	-6
Рівень і динаміка цін на нерухомість	14	18	4
Поточна та очікувана інфляція	17	19	2
Доступ до фондування	18	15	-3
Можливість банкрутства та/чи суттєвих фінансових труднощів фінансових установ	19	17	-2

Додаток: Результати опитування

	Баланс відповідей, %					Варіанти відповіді, травень 2020 року, %					N
	05'18	11'18	05'19	11'19	05'20						
1. Як Ви оцінюєте стан фінансового сектору України на сьогодні?						Дуже поганий	Поганий	Задовільний	Добрий	Дуже добрий	
	-5%	-6%	4%	10%	7%	4%	11%	52%	33%	0%	27
2. Як, на Вашу думку, змінився стан фінансового сектору України за останні 6 місяців?						Значно погіршився	Погіршився	Не змінився	Покращився	Значно покращився	
	17%	12%	27%	19%	-20%	4%	56%	19%	22%	0%	27
3. Як, на Вашу думку, зміниться стан фінансового сектору протягом наступних 6-ти місяців?						Значно погіршиться	Погіршиться	Не зміниться	Покращиться	Значно покращиться	
	11%	2%	0%	21%	-30%	4%	67%	15%	15%	0%	27
4. Як Ви оцінюєте загальний рівень ризику у фінансовому секторі України?						Дуже високий	Високий	Середній	Низький	Дуже низький	
	-17%	-10%	-18%	-6%	-17%	7%	30%	52%	11%	0%	27
5. Як Ви оцінюєте стійкість фінансового сектору України до значних негативних подій?						Дуже низька	Низька	Середня	Висока	Дуже висока	
	-26%	-8%	-20%	-6%	-9%	7%	15%	67%	11%	0%	27
6. Оцініть, будь ласка, рівень ризику, що існує у фінансовому секторі України через дію наведених факторів						Дуже високий	Високий	Середній	Низький	Дуже низький	
6.1. Політична та соціальна ситуація в Україні	-46%	-37%	-57%	-29%	-35%	19%	41%	33%	7%	0%	27
6.2. Війна з Росією (військові дії на сході України)	-15%	-17%	-18%	-12%	0%	4%	26%	37%	33%	0%	27
6.3. Корупція, діяльність правоохоронних органів та судової системи	-54%	-52%	-57%	-58%	-57%	30%	56%	15%	0%	0%	27
6.4. Якість законодавства та податкової системи	-20%	-29%	-14%	-23%	-15%	4%	41%	37%	19%	0%	27
6.5. Стан захисту прав кредиторів та інвесторів	-33%	-42%	-36%	-31%	-22%	7%	48%	30%	11%	4%	27
6.6. Рівень економічної активності	7%	-8%	7%	4%	-30%	11%	63%	7%	11%	7%	27
6.7. Поточна та очікувана інфляція	-4%	-4%	16%	31%	17%	0%	19%	31%	46%	4%	26
6.8. Державна економічна політика (монетарна, фіскальна тощо)	2%	-6%	0%	2%	-6%	0%	31%	50%	19%	0%	26
6.9. Динаміка та волатильність обмінного курсу	-20%	-20%	-9%	6%	-6%	0%	22%	67%	11%	0%	27
6.10. Динаміка припливу іноземного капіталу (у т. ч. прямих інвестицій) в Україну	4%	2%	-10%	2%	-19%	0%	58%	27%	12%	4%	26
6.11. Динаміка світових цін на сировинні товари	-15%	-27%	-24%	-13%	-30%	4%	63%	22%	11%	0%	27
6.12. Стан співпраці з міжнародними фінансовими організаціями	-35%	-44%	-54%	-21%	-22%	11%	37%	37%	15%	0%	27
6.13. Можливість банкрутства та/чи суттєвих фінансових труднощів фінансових установ	11%	25%	18%	20%	13%	0%	11%	52%	37%	0%	27
6.14. Конкуренція на ринку фінансових послуг	13%	-10%	5%	-4%	2%	0%	22%	52%	26%	0%	27
6.15. Доступ до фондування	9%	-21%	-18%	10%	6%	0%	19%	52%	30%	0%	27
6.16. Якість людського капіталу у фінансовому секторі	-4%	-10%	-13%	-2%	-4%	4%	26%	44%	26%	0%	27
6.17. Вартість активів та якість застави	-13%	0%	-7%	-12%	-9%	0%	37%	44%	19%	0%	27
6.18. Рівень і динаміка цін на нерухомість	17%	17%	18%	15%	4%	0%	22%	52%	22%	4%	27
6.19. Шахрайство та кібернетичні загрози	-37%	-37%	-25%	-35%	-33%	0%	65%	35%	0%	0%	26
7. Як змінилася схильність до ризику Вашої установи за останні 6 місяців?						Значно знизилася	Знизилася	Не змінилася	Підвищилася	Значно підвищилася	
	-4%	-4%	7%	6%	-13%	4%	38%	38%	19%	0%	26

Інформація про опитування

У травні 2018 року Національний банк України запровадив опитування про системні ризики фінансового сектору. Двічі на рік топменеджери найбільших банків та небанківських фінансових установ України відповідають на питання про ризики, що загрожують фінансовому сектору. Центральні банки застосовують такі опитування, щоб відстежувати сприйняття учасниками ринку подібних ризиків і вчасно реагувати на них.

У цьому звіті представлені оцінки топменеджерами фінансових установ стану фінансового сектору за минулі шість місяців та очікувань на наступні шість місяців. Опитування проводилося з 12 до 25 травня 2020 року. Участь у ньому взяли керівники 18 банків, 6 страхових та 3 інвестиційних компаній. До вибірки не потрапили фінансові установи, до яких запроваджено санкції. Підсумкові результати не зважувалися на розмір банку/компанії чи їхньої частки на ринку – усі відповіді рівноцінні.

Результати ґрунтуються на відповідях респондентів і можуть не збігатися з оцінкою Національного банку України.

Наступний звіт буде опубліковано в листопаді 2020 року.